

AVGUŠTIN MALLE - ŠESTDESETLETNIK

Če se zgodovinarji ne bi zanašali na listinska gradiva in druge vire, ki pravijo, da se je Avguštin Malle rodil 5.1.1944 v Brodeh (Loiblthal) pod ljubeljskim prelazom, bi našemu kolegu, vodji Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu, težko prisodili šest križev na grbi. Ker pa smo omenjeni biografski podatek že večkrat preverjali, npr. ob uvrstitvi sedanjega jubilaranta v *Enciklopedijo Slovenije* in v izbor sedemdesetih najpomembnejših koroških Slovencev 20. stoletja, je prav in pravično, da rečemo »Za trenutek naj postoji naš dragi Gustl!«, da mu z voščili nazdravimo ter da si vsaj na kratko priključimo pred oči njegovo dosedanjo življenjsko pot in opravljeno delo.

Avguštin Malle pripada znani generaciji slovenskih gimnazijcev na Plešivcu (Tanzenberg), ki je že maturirala na mladi slovenski gimnaziji v Celovcu. Med študijem zgodovine, publicistike in germanistike na dunajski univerzi je bil dejaven tajnik in 1967-69 predsednik Kluba slovenskih študentov, ki se je tedaj kalil v »korotanski aferi«. 1969-81 je bil odgovorni urednik revije *Mladje*. 1973 je promoviral z disertacijo »Slovenski tisk na Koroškem 1848-1900« (knjižna objava: *Die slowenische Presse in Kärnten 1848-1900*, Klagenfurt/Celovec 1979, 238 str.).

Zaposlil se je v novem znanstvenem referatu Zveze slovenskih organizacij na Koroškem (ZSO) in decembra 1975 ob ustanovitvi Slovenskega znanstvenega inštituta (SZI) postal njegov vodja. Ob organiziranju raziskovanja preteklosti in sodobnih vprašanj slovenske manjšine v Avstriji je skrbel za zbiranje arhivskega in dokumentarnega gradiva ter za strokovna srečanja, med katerimi je posebej potrebno omeniti vsakoletne »Koroške kulturne dneve«, ter za objavo strokovnih spoznanj o koroških Slovencih; 1979 je zasnoval in do 1989 urejal knjižno serijo *Disertacije in razprave - Dissertationen und Abhandlungen*.

V letih 1975-79, torej v času »ugotavljanja manjšine« in pripravljanja avstrijske manjšinske zakonodaje, je bil Avguštin Malle tudi podpredsednik ZSO. Ker je ta osrednja organizacija koroških Slovencev poleti 1989 prenehala financirati inštitut, je čez leto dni skrb za SZI, obnovljen v nekaj manjšem obsegu, formalno prevzelo novo društvo, dejansko pa predvsem Malle sam. Ne da bi kaj zgrešili ali se izpostavili prehudim zameram poklicnih kolegov, lahko zanj sedaj rečemo, da je najboljši poznavalec zgodovine koroških Slovencev pa tudi njihovega sedanjega položaja.

Če namreč brkljaš po bibliografijah in računalniškem spletu, pod Avguštin, Augustin ali celo Gustl Malle najdeš par sto naslovov člankov, razprav, monografij

in zbornikov, v katerih je predstavil poglavja iz razvoja slovenskega koroškega tiska, šolstva, kulture, združništva in bančništva, cerkvenega življenja, manjšinske organiziranosti ter raznarodovalne politike. Tu je še več poglobljenih biografij, nekaj sintetičnih pregledov za zadnje poldrugo stoletje ali posamezna historična podobdobja, kakor tudi za sodobno problematiko položaja koroških Slovencev. Tako v krogu slovenskih kot avstrijskih zgodovinarjev Malle slovi po natančnosti in zanesljivosti; njegove sodbe so argumentirane, podprte z rezultati obširnega arhivskega dela in najboljšim pregledom nad novo strokovno literaturo. Čeprav ni delal univerzitetne kariere, je težko najti diplomsko ali doktorsko delo o koroških Slovencih, ne da bi pri njegovem nastajanju tako ali drugače sodeloval tudi Gustl in/ali SZI.

Po več selitvah je zadnja leta sedež SZI v celovškem Mladinskem domu, za katerega gradnjo je Malle skrbel; od 1991 je tudi predsednik Slovenskega šolskega društva. Ne smemo spregledati tudi njegovega uredniškega dela pri *Naših razgledih* in *Enciklopediji Slovenije*. Še vedno pa je član uredniškega odbora naših *Razprav in gradiva - Treatises and Documents*, v katerih je objavil več razprav, kar velja tudi za predhodno številko. Tako tudi iz »sebičnih« razlogov našemu jubilarantu želimo še mnogo zdravih in plodnih let ter nadaljnega prijateljevanja z nami!

Janez Stergar